

Концепція державного регулювання взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку

Колєсніченко Анастасія Сергіївна

асистент кафедри економічного аналізу та обліку

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Електроенергетика, будучи одним з найбільш стратегічно важливих об'єктів державного регулювання, відповідає за цілісність та ефективність впровадження комплексу заходів відповідно до планів та програм у різних сферах діяльності, пов'язаних з виробництвом, постачанням і споживанням електричної енергії.

У структурі споживання електричної енергії України за показниками 2012 р. найбільша частка належить промисловості, що склало близько 34% загального споживання. Значна частина електроенергії була використана побутовим сектором і транспортною сферою, що дорівнювало 32% і 16%, відповідно [1].

Сучасний стан вітчизняної електроенергетики вимагає від держави вирішення низки питань, пов'язаних із структурою споживання електроенергії, високим показником технологічних витрат у мережах, значною енергоємністю ВВП та залежністю від імпорту енергоресурсів тощо.

Вирішення даних проблем стає ключовим завданням для держави в напрямку досягнення енергетичної та національної безпеки країни, що обумовлює необхідність комплексного підходу до вивчення взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку (далі - ДРВСЕР) з позиції державного регулювання, виділення системоутворюючих складових та встановлення зв'язків між ними для досягнення зазначеної мети дослідження

Обґрунтуванню значущості державного регулювання у формуванні ринкової економічної системи присвячені роботи: О. Беляєва [2], Н. Кузьминчук [3], С. Степаненка [4], Г. Третьак [5] та ін. Окремі аспекти концептуального підходу до дослідження питань державного регулювання в контексті взаємовідносин суб'єктів ринку електроенергії висвітлені у роботах таких

вчених-економістів та практиків електроенергетичної галузі: А. Праховника [6], Б. Слупського [7], А. Туkenова [8], І. Франчука [9] та ін. Однак у науковій та практичній літературі залишаються невирішеними питання, пов'язані з цілісним сприйняттям процесу регулювання, зокрема, потребує обґрунтування та розробки сучасна концепція ДРВСЕР.

Ефективність державного регулювання залежить від визначення складових процесу регулювання, виділення їх ролі та критеріїв застосування. Тобто, перед державою постає завдання обрати механізм ДРВСЕР, оцінити його елементи, визначити ступінь їх взаємопов'язаності з метою підвищення якості державного впливу на економічне життя господарюючих суб'єктів електроенергетичного ринку та формування упорядкованої й цілісної концепції ДРВСЕР.

Виявлення недоліків та протиріч в результаті впровадження розробленого комплексу регулюючих заходів вимагає від держави визначення дестабілізуючих факторів, їх глибокого аналізу та врахування динамічних змін зовнішнього та внутрішнього середовища з метою здійснення оновлення процесу державного регулювання шляхом внесення корективів у робочі програми та процедури, а також реалізації перетворень в контексті діючої системи регулюючих заходів, здійснюючи реструктуризацію всього механізму ДРВСЕР.

Концепція та механізм виступають основоположними компонентами процесу ДРВСЕР, які обумовлені сукупністю теоретичного, методичного, організаційно-методологічного, інституціонального й інформаційно-аналітичного забезпечення, створюють науково-методологічну основу для формування теоретично обґрунтованого й практично реалізованого комплексу заходів, спрямованих на формування ефективної системи ДРВСЕР.

В результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що від зваженості регулюючих дій, якості, адекватності реальним умовам, оперативності впровадження заходів державного впливу на формування взаємовідносин суб'єктів електроенергетичного ринку, що виражається у формуванні цілісної концепції ДРВСЕР, залежить розвиток функціонування

ринку електричної енергії та ефективність взаємовідносин його суб'єктів як однієї з базових підсистем електроенергетичного комплексу.

Список використаних джерел:

1. Энергетический баланс Украины за 2012 год. Документ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://poslezavtra.com.ua/energeticheskij-balans-ukrainy-za-2012-god-dokument/>. — Назва з титул. екрану.
2. Беляев, О. О. Економічна політика [Текст]: навч. посіб. / О. О. Беляев, А. С. Бебело, М. І. Диба. — К.: КНЕУ, 2004. — 287 с.
3. Кузьминчук, Н. В. Забезпечення фінансово-бюджетного регулювання розвитку регіонів: підходи, методи, напрямки реалізації [Текст]: Монографія / Н. В. Кузьминчук. — Львів: Ліга-Прес, 2012. — 624 с.
4. Степаненко, С. В. Передумови та необхідність державного регулювання процесів економічного розвитку України [Електронний ресурс] / С. В. Степаненко. — Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/2/05.pdf>. — Назва з титул. екрану.
5. Третьак, Г. С. Державне регулювання економіки [Текст]: навч. посіб. / Г. С. Третьак, К. М. Бліщук; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. — Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2008. — 118 с.
6. Праховник, А. В. Формування інформаційного забезпечення розрахунків за електричну енергію в умовах запровадження перспективних моделей енергоринку України [Текст] / А. В. Праховник, О. В. Коцар // Энергетика та електрифікація. — 2009. — № 3. — С. 40-51.
7. Слупський, Б. В. Сучасні форми та методи державного регулювання ринків електроенергії [Текст] / Б. В. Слупський // Розвиток публічного адміністрування на засадах менеджменту: європейський контекст: матеріали наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 15-16 трав. 2009 р.) [Текст] / [за заг. ред. С. М. Серьогіна]. — Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2009. — С. 278-280.
8. Тукунов, А. А. Рынок электроэнергии: от монополии к конкуренции [Текст] / А. А. Тукунов. — М.: Энергоатомиздат, 2007. — 416 с.
9. Франчук, І. А. Врахування ризиків і обмежень при формуванні системи державного регулювання енергетичної сфери [Текст] / І. А. Франчук // Економіка та держава. — 2008. — № 10. — С. 70-72.